

مقایسه بین اثر عصاره اتانولی سیر (*Allium sativum*) و مترونیدازول بر تریکوموناس گالینه

طایفی نصر آبادی، ن.۱*، بایگان، ع.۲، یوسفی، م.ر.۳.

دریافت: ۱۳۹۳/۰۶/۰۹ پذیرش: ۱۳۹۳/۱۰/۰۸

خلاصه

تریکومونیازیس یکی از بیماری های انگلی شایع پرندگان و ماکیان است که به وسیله تک یاخته تاژکداری به نام تریکوموناس ایجاد می شود. امروزه بیشتر از داروهای صنعتی مانند مترونیدازول جهت درمان تریکومونیازیس استفاده می شود که دارای عوارض جانبی و مقاومت دارویی هستند، اما در گذشته استفاده از گیاهان دارویی مانند شنبلیله، نعنای و سیر بیشتر متداول بوده است. در این تحقیق به بررسی اثر ضد انگلی عصاره اتانولی سیر (*Allium sativum*) بر روی تک یاخته تریکوموناس گالینه و مقایسه آن با اثر داروی شیمیایی مترونیدازول پرداخته شده است. در این مطالعه تجربی بعد از خشک کردن سیر و تهیه عصاره اتانولی و ارزیابی نمونه ها به روش HPLC، عصاره آن در محیط کشت دیاموند که حاوی ۱۰^۶ تک یاخته تریکوموناس در هر میلی لیتر بود اضافه شد. به این صورت که ۳ گروه شامل ۵ لوله حاوی محیط کشت حاوی ۰/۱ میلی لیتر مترونیدازول و تریکوموناس گالینه، ۵ لوله حاوی ۰/۱ میلی لیتر سرم فیزیولوژی و تریکوموناس به عنوان کنترل و ۳ دسته ۵ تایی لوله حاوی غلظت های ۰/۱، ۰/۰۱ و ۰/۰۰۱ میلی لیتر عصاره سیر در آب مقطر نانوپور و تریکوموناس گالینه تهیه شد. تمامی لوله ها در ساعت صفر حاوی ۱۰^۶ تروفوزئیت زنده و متحرک در هر میلی لیتر بودند و به فواصل ۱۵ دقیقه ای تا ۲ ساعت و سپس در ساعت های ۳، ۴، ۵، ۶، ۱۲ و ۲۴ تعداد تروفوزئیت های زنده شمارش شدند. بررسی نتایج به دست آمده نشان داد که هر سه غلظت عصاره سیر، اثر ضد انگلی داشته ولی غلظت ۰/۰۱ درصد عصاره سیر بیشتر از سایر غلظت ها موثر بوده و اثری مشابه داروی مترونیدازول داشت به طوری که در دقیقه ۲۶۰ تمامی تریکوموناس های زنده از بین رفته بودند. با بررسی و مقایسه نتایج حاصل از این تحقیق و تحقیقات دیگر مشخص می شود که عصاره سیر بر برخی انگل ها موثر است و می تواند به عنوان داروی ضد انگلی در درمان برخی بیماری ها استفاده شود.

واژه های کلیدی: عصاره سیر، تریکوموناس گالینه، مترونیدازول.

۱. گروه انگل شناسی دانشکده دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.

۲. گروه پژوهشی بیوتکنولوژی صنعتی، پژوهشکده توسعه صنایع شیمیایی ایران، مجتمع تحقیقاتی جهاد دانشگاهی، کرج، ایران.

۳. دانشکده دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل، بابل، ایران.

*نویسنده مسؤول: iranianresearch@gmail.com

زمان (ساعت)	میانگین تعداد تریکوموناد ($\times 10^4$)	لگاریتم میانگین تریکوموناد
۲۴	۱۵	۵/۱۷
۴۸	۱۰۲	۶/۰۰
۷۲	۹۷	۵/۹۸

جدول ۱. لگاریتم بیشترین زمان رشد انگل در محیط کشت در زمان های مختلف

آنالیز آماری

از آنجا که توزیع متغیرها نرمال بوده است و چندین صفت (غلظت های مختلف) در زمان های مختلف بررسی شده است، لذا در این تحقیق از آزمون **General Linear Model (GLM)** و **repeated measure ANOVA** در نرم افزار **SPSS** استفاده شد.

نتایج

از مقایسه نتایج حاصل از گروه های **A**، **B** و **C** (جدول ۲ الی ۶) و اثر غلظت های متفاوت عصاره سیر بر بقای تریکوموناس گالینه مشخص می شود که: به جز گروه کنترل (**A**) در زمان های مختلف مطالعه در درصد بقای انگل در گروه های دیگر (**B** و **C**) تفاوت وجود داشت که با بررسی گراف ساده (شکل ۱) می توان به این نتیجه رسید که در چه زمان هایی تفاوت بارزتر بوده است. عصاره سیر با غلظتهای ۰/۱ و ۰/۰۱ درصد اثرات مشابه و تقریباً اثر کم تری از غلظت ۰/۰۱ درصد داشتند و از زمان ۲۶۰ دقیقه به بعد، هم مترونیدازول و هم عصاره ۰/۰۱ درصد سیر، باعث ایجاد مرگ کامل انگل ها شده بود که در بحث بیشتر به آن پرداخته می شود ($P < 0/05$).

بحث

امروزه حدود ۲۰/۰۰۰ گونه از گیاهان دارویی در دنیا به مصارف پزشکی می رسد و با توجه به عوارض، هزینه کم تر و سازگاری بیشتر بیماران با این داروها گرایش عمده ای به استفاده از آنها وجود دارد (آزادبخت و همکاران، ۱۳۸۲). در این تحقیق نیز سعی بر بررسی اثر ضد تریکومونادی عصاره سیر بوده است.

نتایج به دست آمده از آنالیز آماری نشان می دهد که هر سه غلظت عصاره سیر و مترونیدازول اثر ضد تریکومونادی معنی داری در مقایسه با گروه کنترل داشته اند ($P < 0/05$).

همانطور که در شکل ۱ مشاهده می شود، نمودار غلظت ۰/۱ درصد و ۰/۰۱ درصد عصاره سیر بر هم منطبق می باشد یعنی اثرات این دو غلظت عصاره سیر تقریباً با هم مشابه است و در زمان های مشابه درصد بقای بیشتری نسبت به غلظت ۰/۰۱ درصد سیر دارد.

مرک آلمان) و تریکوموناس گالینه و سرم فیزیولوژی به عنوان کنترل.

گروه **B**: لوله های ۵ تایی محیط کشت حاوی ۰/۱ میلی لیتر مترونیدازول (شرکت داروسازی فارابی) و تریکوموناس گالینه و دی متیل سولفوکساید (شرکت مرک آلمان).

دی متیل سولفوکساید یک حلال قوی است و برای حل کردن بسیاری از ترکیبات قطبی و غیر قطبی با قابلیت اختلاط با آب و مایعات فیزیولوژیک کاربرد داشته و در این مطالعه به منظور حل شدن یکنواخت مترونیدازول به محیط اضافه شد.

گروه **C**: حاوی ۰/۱ میلی لیتر از هر یک از غلظت های ۰/۱ و ۰/۰۱ و ۰/۰۰۱ درصد عصاره اتانولی سیر در حلال آب مقطر نانو پیور و تریکوموناس گالینه به عنوان لوله های آزمایش در انکوباتور با دمای ۳۷ درجه سانتی گراد قرار داده شد. تمامی لوله های کشت در ساعت صفر حاوی 10^6 عدد تروفوزئیت زنده و متحرک در هر میلی لیتر بودند و سپس هر ۱۵ دقیقه تا زمان ۲ ساعت و در ساعت های ۳، ۴، ۵، ۶، ۱۲ و ۲۴ به صورت کاملاً ناآگاهانه از نظر زنده ماندن تریکوموناس ها بررسی شدند. روش شمارش تعداد انگل ها با استفاده از لام نئوبار بود.

روش تعیین مقدار ماده موثره عصاره با High HPLC (performance liquid chromatograph)

برای جداسازی ماده موثره آلیسین از روش **HPLC preparative** استفاده شد و پس از جداسازی، با استفاده از دستگاه **HPLC** معمولی اقدام به تعیین ماده موثره شد. آنالیزها با دستگاه کروماتوگرافی جاسکو ژاپن مدل **hss1500** با پمپ **Pu-1580** و مدل دتکتور جذبی **uv/vis - 1575** و آنجکتور مدل جاسکو بروین انجام شد. ستون مورد استفاده **ods C18** 100 با اندازه ۴/۶ میلی متر در ۱۵۰ میلی متر با لوپ ۲۰ بود و آنالیز داده ها به وسیله نرم افزار **JMBS** فرانسه انجام گرفت. فاز متحرک آنالیز در این دستگاه آب و متانول ۵۰ : ۵۰ بوده و آلیسین در فرکانس ۲۲۰ نانومتر شناسایی شد.

زمان (دقیقه)	درصد بقای انگل میانگین ۵ لوله
۰	۱۰۰
۱۵	۹۴
۳۰	۸۵
۴۵	۸۰
۶۰	۷۶
۷۵	۵۰
۹۰	۳۵
۱۰۵	۱۵
۱۲۰	۱۰
۱۸۰	۴
۲۴۰	۲
۳۰۰	۰
۳۶۰	۰

جدول ۳. اثر غلظت ۰/۱ درصد عصاره سیر بر تریکوموناس گالینه در زمان های مختلف مطالعه

زمان (دقیقه)	درصد بقای انگل میانگین ۵ لوله
۰	۱۰۰
۱۵	۹۴
۳۰	۸۳
۴۵	۶۴
۶۰	۶۲
۷۵	۵۰
۹۰	۳۶
۱۰۵	۲۰
۱۲۰	۱۰
۱۸۰	۵
۲۴۰	۰
۳۰۰	۰
۳۶۰	۰

جدول ۲. اثر داروی مترونیدازول بر تریکوموناس گالینه در زمان های مختلف مطالعه

زمان (دقیقه)	درصد بقای انگل میانگین ۵ لوله
۰	۱۰۰
۱۵	۹۸
۳۰	۹۰
۴۵	۸۳
۶۰	۷۸
۷۵	۶۵
۹۰	۶۰
۱۰۵	۵۵
۱۲۰	۴۵
۱۸۰	۲۴
۲۴۰	۱۵
۳۰۰	۱۰
۳۶۰	۴

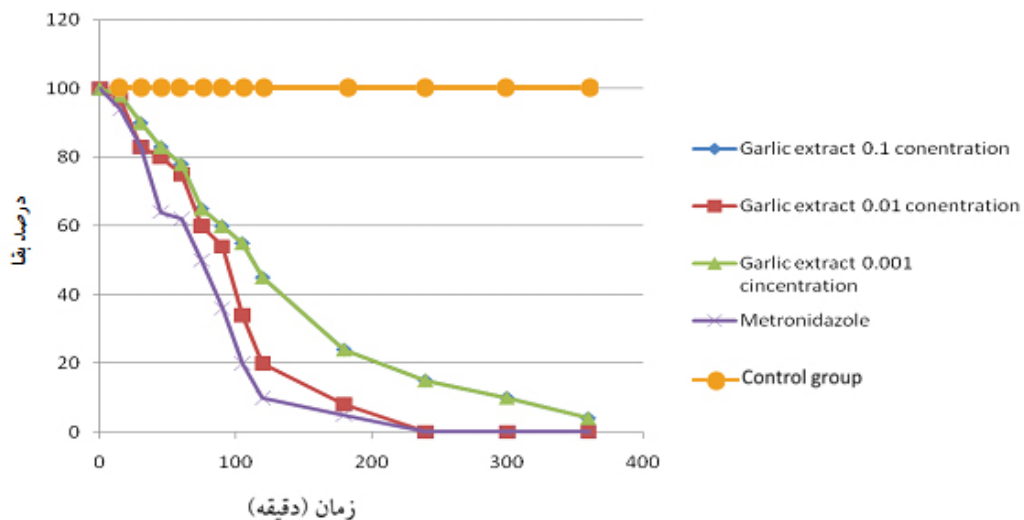
جدول ۵. اثر غلظت ۰/۰۰۱ درصد عصاره سیر بر تریکوموناس گالینه در زمان های مختلف مطالعه

زمان (دقیقه)	درصد بقای انگل میانگین ۵ لوله
۰	۱۰۰
۱۵	۹۷
۳۰	۸۳
۴۵	۸۰
۶۰	۷۵
۷۵	۶۰
۹۰	۵۴
۱۰۵	۳۴
۱۲۰	۲۰
۱۸۰	۸
۲۴۰	۰
۳۰۰	۰
۳۶۰	۰

جدول ۴. اثر غلظت ۰/۰۱ درصد عصاره سیر بر تریکوموناس گالینه در زمان های مختلف مطالعه

زمان (دقیقه)	درصد بقای انگل
۰	۱۰۰
۱۵	۱۰۰
۳۰	۱۰۰
۴۵	۱۰۰
۶۰	۱۰۰
۷۵	۱۰۰
۹۰	۱۰۰
۱۰۵	۱۰۰
۱۲۰	۱۰۰
۱۸۰	۱۰۰
۲۴۰	۱۰۰
۳۰۰	۱۰۰
۳۶۰	۱۰۰

جدول ۶ درصد بقای انگل در لوله های سرم فیزیولوژی در زمان های مختلف مطالعه

شکل ۱. نمودار میانگین اثر غلظت های ۰/۱ و ۰/۰۱ و ۰/۰۰۱ درصد عصاره سیر و مترونیدازول در مقایسه با گروه کنترل بر بقای تریکوموناس گالینه در زمان های مختلف مطالعه.

نسبت به غلظت ۰/۰۱ درصد داشته است و مواد موثره در آن امکان اثر نداشته اند. در ذیل به مقایسه نتایج برخی مطالعات ضد تک یاخته ای عصاره سیر پرداخته شده است: در بررسی اثر سیر روی تک یاخته *Spironucleus* مشخص شد این تک یاخته دسته بزرگی از مهره داران را آلوده می کند و عصاره

از طرفی نمودار نشان می دهد که اثر غلظت ۰/۰۱ درصد عصاره سیر مشابه با مترونیدازول می باشد و در هر دو از زمان ۲۶۰ دقیقه به بعد، درصد بقای انگل به صفر می رسد، در صورتیکه در غلظت های ۰/۱ و ۰/۰۰۱ فقط در زمان ۴۰۰ دقیقه درصد بقا به صفر می رسد. شاید به دلیل غلیظ بودن عصاره، غلظت ۰/۱ درصد اثر کم تری

سیر روی متابولیسم و رشد تک یاخته اسپیرونوکلئوس اثر منفی داشته است (Millet و همکاران، ۲۰۰۱).

در این بررسی اثرات پیش گیری کننده و درمانی عصاره سیر بر روی ۴۸ موش تضعیف سیستم ایمنی شده که به طور تجربی با کریپتوسپوردیوم آلوده شده بودند، مشخص گردید که عصاره سیر باعث از بین رفتن کریپتوسپوردیوم و ضایعات ناشی از آن می شود (Gaafar، ۲۰۱۲).

در تحقیقی مبنی بر بررسی اثرات ضد کوکسیدیایی عصاره سیر در موش های آلوده با/یمریا پایلاتا نشان داده شد که درمان در روز چهارم آلودگی باعث کاهش دفع اووسبست، کاهش التهاب روده و کبد و کاهش میزان آنزیم ها و فاکتورهای کبدی مانند آلکالین، فسفاتاز، گلوتامیل و ... گردید (Dkhil و همکاران، ۲۰۱۱).

در مطالعه ای دیگر اثر عصاره سیر بر فاگوسیتوز لیشمانیا توسط ماکروفاژها مورد بررسی قرار گرفت و مشاهده شد که تعداد آماستیگوت های لیشمانیا در ماکروفاژ گروه درمانی با عصاره سیر کاهش یافته است (Ghazanfari و همکاران، ۲۰۰۶).

در تحقیق دیگری اثر آپاتوز عصاره سیر روی پروماستیگوت لیشمانیا در محیط RPMI بررسی و درصد زنده ماندن تک یاخته به روش کارومتریک MTT اندازه گیری شد. در این تحقیق به کمک روش رنگ آمیزی V-Flous و ژن *Parp* جزییات روند آپاتوز در لیشمانیاهای درمان شده بررسی شد. پس از انجام آزمایش MTT با الیزا ریدر در طول موج ۵۴۰ نانومتر، میزان جذب نور در پلیت های درمان شده با غیر درمان شده مقایسه و اثر ضد لیشمانیایی عصاره سیر تایید شد (Khademvatan و همکاران، ۲۰۱۱).

در تحقیق دیگری اثر عصاره سیر روی بیان $INF\gamma$ و ژن *Inos* در ماکروفاژهای آلوده به لیشمانیا ماژور به روش RT-PCR بررسی و با روش کارومتریک MTT غلظت IC_{50} عصاره سیر ۳۷ میلی گرم بر میلی لیتر تعیین شد. نتایج RT-PCR نشان داد که عصاره سیر اثر سیتوتوکسیک داشته و باعث افزایش $INF\alpha$ و ژن *Inos* در سلول های آلوده می شود (Gharavi و همکاران، ۲۰۱۱).

در مطالعه ای اثر عصاره سیر روی تروفوزوئیت و کیست آکانتوموبا

کاستلانی بررسی شد و غلظت ۶۲/۵ میلی گرم بر میلی لیتر عصاره بعد از یک ساعت تعداد تروفوزوئیت ها را کاهش داد (Polat و همکاران، ۲۰۰۸). در مطالعه دیگری عصاره سیر با غلظت ۰/۳ میلی گرم تا ۵۰ درصد اثر مهار کنندگی روی رشد ژیا ردیا بعد از ۲۴ ساعت داشته است (Harries و همکاران، ۲۰۰۰).

در تحقیقی دیگر اثر ضد آمیبی عصاره سیر روی *انتاموبا هیستولیتیکا* (عامل اسهال خونی آمیبی) در محیط کشت TyI-S-۳۳ بررسی شد و نتایج نشان داد که اثری همانند داروی مترونیدازول دارد (Behnia و همکاران، ۲۰۰۸).

عصاره آبی سیر بر *تریکوموناس واژینالیس* در محیط کشت TYM بررسی شد و نتایج نشان داد که MLC (حداقل غلظت کشنده) عصاره آبی سیر ۳۷/۵، ۵۰، ۶۲/۵، ۷۵ میلی گرم بر میلی لیتر بعد از ۲۴، ۴۸، ۷۲، ۹۶ ساعت می باشد و کم ترین غلظت ۲۵ میلی گرم در میلی لیتر بود. رشد تک یاخته در غلظت های ۸۷/۲ و ۷۷/۱ درصد در همه زمان های انکوباسیون کاهش می یافت (Ahmed، ۲۰۱۰).

در این مطالعه همانند سایر تحقیقات مشابه مشخص گردید که عصاره سیر می تواند اثرات ضد تک یاخته ای داشته باشد. تمامی این محققین مکانیسم اثر ضد تریکومونادی عصاره سیر را مربوط به ترکیبات سولفوروی به خصوص آلیسین می دانند که خاصیت ضد میکروبی دارد. آلیسین با گروه تیول در آنزیم های مختلف مانند الکل دهیدروژناز، تیرو دوکسیسین رودوکتناز، RNA پلی مراز که در مکانیسم سیستمین پروتئیناز در انگل اثر می کند، واکنش می دهد (Ankri و Mirelman، ۱۹۹۹). همچنین آلیسین با ترکیبات آزاد سولفیدریل در سیستمین پروتئاز ترکیب می شود (Robinkov و همکاران، ۱۹۹۸). سیستمین پروتئاز در بسیاری از تک یاخته های انگلی از جمله تریکوموناس وجود دارد (Gradoni و Ascenzi، ۲۰۰۴). محصولات حاصل از شکست آلیسین با دیواره سلولی و مولکول های سولفور در اسید آمینه و پروتئین ترکیب می شود، لذا در متابولیسم سلولی تداخل ایجاد می کند، به علت دارا بودن گلوتاتیون در سلول های انسانی، آلیسین اثری روی آنها ندارد (Davis، ۲۰۰۵).

Comparison of the effect of garlic (*Allium sativum*) ethanol extract with metronidazole on *Trichomonas gallinae*

Taiefi Nasrabadi, N.*¹, Baygan, A.², Yousefi, M.R.³.

Received: 31.08.2014

Accepted: 29.12.2014

Abstract

Trichomoniasis is one of the common diseases in birds and poultries which is caused by flagellate protozoa called *Trichomonas*. Today, some synthetic drugs are used such as Metronidazole which has some side effects and drug resistance but in past years some medical herbs such as fenugreek, mint, garlic and etc. were commonly used. In this research, the antiparasitic effect of garlic extract (*Allium sativum*) on *Trichomonas gallinae* in comparison with Metronidazole has been studied. In this experimental study, the plants were collected, dried. The ethanol extract was prepared and samples were assessed by HPLC. 106 liquid *Trichomonas* trophozoite/ml was added to the diamond medium. The three groups were culture tube containing 0.1 mL Metronidazole and *Trichomonas gallinae*, *Trichomonas gallinae* plus 0.1 mL saline as a control group and tubes containing concentrations of 0.1, 0.01 and 0.001% ethanol extract of garlic in a solvent of nanopure distilled water and *Trichomonas gallinae* (5 tubes for each concentration). All tubes at zero time, containing 106 live trophozoites alive and were counted with 15 minutes interval in the first two hours and then at hour 3, 4, 5, 6, 12 and 24. The results revealed that all concentrations of garlic extract were an antiparasitic effect on *Trichomonas* but 0.01% concentration was the most effective as similar as metronidazole. In these two tubes, all *Trichomonas* protozoa were not alive 260 minutes after the onset of the study. The according to results and other researches show that garlic extract can be effective on some parasites and can be used to treat some parasitic diseases.

Key words: Garlic extract, *Trichomonas gallinae*, Metronidazole.

1. Department of Parasitology, Faculty of Veterinary Medicine, Islamic Azad University of Karaj, Karaj, Iran.
2. Industrial Biotechnology Research Group, Iranian Institute of R&D in Chemical Industries, ACECR, Karaj, Iran.
2. Faculty of Veterinary Medicine, Islamic Azad University of Babol, Babol, Iran.

*Corresponding author: iranianresearch@gmail.com

آزادبخت، م.؛ هزارجریبی، ه.، عبداللهی، ف.، شعبانخانی، ب. ۱۳۸۲. بررسی تاثیر اسانس گیاه درمنه کوهی، آویشن شیرازی و مورد بر تریکوموناس واژینالیس. فصلنامه گیاهان دارویی. ۴، ۳۵-۴۰.

حسینی، س.ح.؛ حدادزاده، ح.؛ مشکئی، ب.؛ نبیان، ص. ۱۳۸۲. عفونت های انگلی دام های اهلی. چاپ اول، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ایران. ۸۳-۸۴.

Abd-El-Motelib, T.Y., Galal, B.El-G. 1994. Some studies on *Trichomonas gallinae* infection in pigeons. Assiut Veterinary Medical Journal, **30**, 277-288.

Ahmed, S.A. 2010. *In vitro* effects of aqueous extracts of garlic (*Allium sativum*) and onion (*Allium cepa*) on *trichomonas Vaginalis*. Parasitologists United Journal, **3**, 45-54.

Amin, A., Liebhart, D., Weissenb, H., Hess, M. 2011. Experimental infection of turkeys and chicken with clonal strain of *Tetratrachomonas gallinarum* induces a latent infection in the absence of clinical signs and lesions. Journal of Comparative Pathology, **144**, 55-62. <https://doi.org/10.1016/j.jcpa.2010.06.002>

Ankri, S., Mirelman, D. 1999. Antimicrobial properties of allicin from garlic. Microbes and Infection, **1**, 125-129. PMID:10594976

Behnia, M., Haghighi, A., Komeilizadeh, H., Seyyed Tabaei, S. J., Abadi, A. 2008. *In vitro* antiameobic activity of Iranian *Allium sativum* in comparison with metronidazole against *Entamoeba histolytica*. Iranian Journal of Parasitology, **3**, 32-38.

Davis, S.R. 2005. An overview of the antifungal properties of allicin and its break down products- The possibility of a safe and effective antifungal prophylactic. Mycoses, **48**, 95-100. <https://doi.org/10.1111/j.1439-0507.2004.01076.x>

Dkhil, M.A, Abdel-Baki, A.S, Wunderlich, F., Sies, H., Al-Quraishy, S. 2011. Anticoccidial and antiinflammatory activity of garlic in murine *Eimeria papillata* infections. Veterinary Parasitology, **175**, 66-72. <https://doi.org/10.1016/j.vetpar.2010.09.009>

Gaafar, M.R. 2012. Efficacy of *Allium sativum* (garlic) against experimental cryptosporidiosis. Alexandria Journal of Medicine, **48**, 59-66. <https://doi.org/10.1016/j.ajme.2011.12.003>

Gharavi, M.J., Nobakht, M., Khadem Vatan, S. H., Badani, E., Bakhshayesh, M., Roozbehani, M. 2011. The effect of garlic extract on expression of Inf γ and Inos genes in macrophages infected with *Leishmania major*. Iranian Journal of Parasitology, **6**, 74-81. PMID: 22347300

Ghazanfari, T., Hassan, ZM., Khamesipour, A. 2006. Enhancement of peritoneal macrophage phagocytic activity against *Leishmania major* by garlic (*Allium sativum*) treatment. Journal of Ethnopharmacology, **103**, 333-337. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2005.08.026>

Gradoni, L., Ascenzi, P. 2004. Nitric oxide and anti protozoan chemotherapy, Parasitologia, **46**, 101-103. [Article in Italian]. PMID:15305696

- Harris, J.C.,** Plummer, S., Turner, M.P., Lloyd, D. 2000. The microaerophilic flagellate *Giardia intestinalis*: *Allium sativum* (garlic) in an effective anti-giardial. *Microbiology*, **146**, 3119-3127. <https://doi.org/10.1099/00221287-146-12-3119>
- Khademvatan, S.,** Saki, J., Gharavi, M.J., Rahim, F. 2011. *Allium sativum* extract induces apoptosis in *Leishmania major* promastigote. *Journal of Medicinal Plants Research*, **5**, 3725-3732.
- Millet, C.O.M.,** Lloyd, D., Williams, C., Williams, D. Evans, G., Saunders, R. A., Cable, J. 2001. Effect of garlic and *Allium* derived products on the growth and metabolism of *spironucleus vortens*. *Experimental Parasitology*, **127**, 490-499. <https://doi.org/10.1016/j.exppara.2010.10.001>
- Polat, Z.A.,** Vural, A., Ozan, F., Tepe, B., Ozcelik, S., Cetin, A. 2008. *In vitro* evaluation of the amoebicidal activity of garlic extract on *Acanthamoeba castellanii* and its cytotoxic potential on corneal cells. *Journal of Ocular Pharmacology and Therapeutics*. **24**, 8-11. <https://doi.org/10.1089/jop.2007.0035>
- Robinkov, A.,** Miron, T., Konstantinovski, L., Wilchek, M., Mirelman, D., Wiener, L. 1998. The mode of action of allicin: Trapping of radicals and interaction with thiol containing proteins. *Biochimica et Biophysica Acta*, **1379**, 233-244. PMID:9528659
- Stabler, R. M.,** Engley, F. B. 1946. Studies on *Trichomonas gallinae* infections in pigeon squabs. *The Journal of Parasitology*, **32**, 225-232. <https://doi.org/10.2307/3272673>